

Stavovské hlídky:

1. Hlídká soudců.

Řídí Dr. Stanislav Čáslavský, prokurátor, Praha II., Spálená ul. č. 2.

Stanislav Čáslavský:

PRÍKAZOVÁNÍ DO PRÁCE U SOUDCŮ.

Soustředování pracovních sil, prováděné v rámci snah o intenzivní výrobu a plné hospodářské využití všech statků, zasáhlo v letošním roce rovněž řady veřejných zaměstnanců a tudíž i soudců. Pracovní nábor vůbec se provádí podle vládního nařízení č. 154/42 Sb. Zvláštní povaha veřejné služby si však vyžádala na tomto podkladě ještě speciální úpravy, která byla provedena opatřením ministra vnitra z 11. března 1943 o služebních a platových poměrech příkázaných veřejných zaměstnanců a prováděcím výnosem ministerstva financí z 31. března 1943, č. 25.000/1943-IV/1. Hlavní zásadou těchto ustanovení jest snaha zachovati životní úroveň příkázaného zaměstnance i během pracovního zasazení a zajistiti všechny jeho nároky, vyplývající z dosavadního služebního poměru.

Proto po dobu příkázání do práce zůstává zachován dosavadní služební poměr. Doba příkázání se pokládá za neplacenou, avšak pro zvýšení služného a pensijní zaopatření započítatelnou dovolenou.

Po tuto dobu jest zaměstnanec osvobozen od docházky do úřadu a od skutečného výkonu služby. Příkázání mu však nemůže býti na újmu ani co do zvýšení platu ani co do povýšení.

Pracovní příkázání však nebrání zrušení služebního poměru nebo přeložení do výslužby na základě disciplinárního řízení a není rovněž na překážku provádění řízení podle vl. nař. č. 397/41 Sb. o kárných opatřeních proti politicky nespolehlivým veřejným zaměstnancům (ve znění vl. nař. č. 296/42 Sb.) anebo zrušení služebního poměru podle vl. nař. č. 82/42 Sb. o vlivu soudního trestního řízení na služební poměr veřejných zaměstnanců.

Služební povinnosti vůči dosavadnímu zaměstnavateli trvají, pokud jsou splnitelné, i po dobu příkázání. Takovými povinnostmi jsou: povinnost věrnosti, loyality a šetření zákonů, povinnost úřední mlčelivosti, povinnost ohlásiti zamýšlený sňatek, povinnost chovati se stavu přiměřeně, povinnost neúčastniti se na zapovězených spolcích a svazech.

Platové poměry příkázaných zaměstnanců.

Služební plat zaměstnance se zastaví posledním dnem měsíce, v němž byl v důsledku pracovního příkázání zproštěn služby. Aby příkázaný zaměstnanec neutrpěl újmu na svých majetkových a sociálních poměrech, může mu býti poskytnuta vyrovnávací částka, příp. odlučné. Pro likvidaci těchto platů byl zřízen zvláštní úřad, t. zv. zúčtovací ústředí pro příkázané veřejné zaměstnance (§ 11 opatření min. vnitra).

Vyrovnávací částka (§ 4 opatření min. vnitra) může býti poskytnuta příkázaným, jichž čistý příjem z příkázání nedosahuje výše

stálých čistých platů, jež by jim příslušely z dosavadního služebního poměru, a sice ve výši rozdíl u mezi oběma čistými příjmy. Předpokladem povolení tohoto platu je řádný výkon práce, k níž je zaměstnanec na pokladě přikázání povinen a již lze od něho požadovati.

Neplní-li přikázaný úmyslně práci anebo výkon zřejmě zpomaluje, může mu býti vyrovnávací částka snížena nebo její výplata zastavena. Při přikázání lze poskytnouti na vyrovnávací částku přiměřenou z á l o h u — zpravidla ve výši posledního měsíčního čistého platu — kterou povolí a poukáže osobní úřad. Záloha se pak sráží v únosných splátkách z částek, vyplácených zúčtovacím ústředím.

Pro výpočet vyrovnávací částky se považují za stálé platy u soudců služební plat s drahotními přídavky, se zvláštním přídavkem podle § 14 zák. čís. 186/37 Sb., služebními přídavky podle § 40, odst. 6 pl. zák. a podle vládního usnesení ze 16. ledna 1931. Odečítají se srážky zákonem předepsané (příspěvky k nemocenskému pojištění, pensijní příspěvek, daň ze mzdy), nikoliv srážky zákonem jenom připuštěné (na př. srážky k úhradě preplatků, srážky z důvodů obstatků). Příjmem z přikázání se pak rozumí výdělek skutečně docílený za 51hodinovou týdenní pracovní dobu, čítaje v to případně přídavky za práci přes čas a za nedělní nebo noční práci. K výdělku za pracovní dobu, delší než 51 hodin týdně, se nepřihlíží.

Z vyrovnávací částky se daň nesráží. Při jejím zabavení se nepřihlíží k částce, k níž by se nepřihlíželo podle § 150 pl. zák. a podle nařízení říš. Protektora v Čechách a na Moravě z 27. listopadu 1940, Věst. říš. prot., str. 581.

Jestliže příjem z přikázání zanikne v důsledku nezaviněného onemocnění, vyplácí se vyrovnávací částka zásadně dále ve výši naposled vyměřené. Bude-li úředním (podnikovým) lékařem prokázána nezaviněná nezpůsobilost k práci, může býti vyrovnávací částka zvýšena až na výši čistého platu.

Vedle vyrovnávací částky může býti přikázanému vyplaceno odlučné, je-li přikázaný v důsledku výkonu přikázaných prací nucen žítí odloučeně od takových příslušníků, jimž podle právní nebo mravní povinnosti má poskytovat zaopatření a také je skutečně a nikoliv jenom přechodně nebo v nepatrné míře poskytuje. Vstoupí-li přikázaný ve sňatek teprve potom, kdy již počal práce v novém zaměstnání vykonávat, je možno vypláceti mu odlučné jen tehdy, kdyby bez přikázání vedl nebo mohl vésti společnou domácnost příslušníky, od nichž žije odloučeně. Jestliže závod, v němž přikázaný zaměstnanec pracuje, sám hradí vyšší výdaje nevyhnutelně odloučené domácnosti, není důvodů pro poskytování odlučného z veřejných prostředků.

Odlučné se poskytuje za každý kalendářní den nejvyšší částkou 25 K, jde-li o přikázání na pracovní místo v Protektorátě, nebo 32 K, jde-li o přikázání mimo Protektorát.

D o v o l e n á .

Podle § 7 opatření min. vnitra se poskytne přikázanému před počátkem přikázání poměrná placená dovolená na zotavenou. Nemůže-li mu býti

poskytnuta, obdrží přikázaný na místo vyrovnávací částky za každý den poměrné dovolené třicetinu svého stálého měsíčního platu bez ohledu na příjem z přikázání.

Sociální pojištění.

Zaměstnanci, kteří byli ve svém dosavadním služebním poměru vyňati z pojistné povinnosti — a těmi jsou kromě smluvních právních praktikantů všichni soudcovští úředníci — zůstávají také v poměru, založeném přikázáním, vyňati z pojistné povinnosti k důchodovému pojištění. Nový zaměstnavatel odvede celý pensijní příspěvek zúčtovacímu ústředí. Přikázaný pak nahradí novému zaměstnavateli polovinu tohoto příspěvku, nejvýše však částku, kterou by platil kdyby podléhal po dobu přikázání důchodovému pojištění. U zaměstnanců, kteří v dosavadním zaměstnání byli podrobeni pensijnímu pojištění, zaniká jejich pojištění u dosavadního nositele veřejnoprávního pojištění. Tito zaměstnanci jsou v přikázaném zaměstnání podrobeni důchodovému pojištění u těch nositelů pojištění, kteří jsou k tomu příslušní podle všeobecných právních předpisů o sociálním pojištění, leč že by prohlásili novému zaměstnavateli do 15 dnů po nastoupení pracovního poměru, založeného přikázáním, že jejich důchodové pojištění má být provedeno u jejich dosavadního nositele pojištění.

Nemocenské pojištění u Léčebného fondu veřejných zaměstnanců po nastoupení v přikázaném zaměstnání zaniká a přikázaní jsou v novém zaměstnání podrobeni nemocenskému pojištění u toho nositele pojištění, který je příslušným podle všeobecných právních předpisů. Pokud jde o pracovní přikázání zaměstnanců v Říši, jsou jeho rodinní příslušníci, zdržující se v Protektorátě, v léčebné péči nemocenské pojišťovny soukromých zaměstnanců.

O úrazovém pojištění platí všeobecné předpisy (zák. č. 1/1888 ř. z.). Úraz, postihnoucí přikázaného v novém zaměstnání, se klade s hlediska předpisů, platných pro dosavadní služební poměr, na roveň úrazu při výkonu služby ve smyslu § 62 sl. pragm., příp. § 63 sl. pragm. ve znění zák. č. 2/1920 Sb.

Řízení.

Po zproštění služby přikázaného zaměstnance vyrozumí osobní úřad zvláštním výkazem platu zúčtovací ústředí o výši jeho služebních požitků a o případných přeplatecích, nového zaměstnavatele pak o výši pensijních příspěvků, které jest zúčtovacímu ústředí odváděti.

Zaměstnanec předloží ihned po uplynutí prvního zúčtovacího období přímo zúčtovacímu ústředí (nikoliv osobnímu úřadu) potvrzení o mzdě a zmocnění k výplatě vyrovnávací částky, příp. odlučného. Příslušné tiskopisy obdrží u svého služebního úřadu. Zúčtovacímu ústředí jest zejména hlásiti (předložením nového potvrzení) každou změnu ve výši mzdy.

Vyrovňovací platy jsou splatné měsíčně pozadu. Částky do výše 100 K včetně za měsíc se vyplácejí zpravidla čtvrtletně, částky nad 100 K se vyplácejí zpravidla měsíčně.

Případné žádosti a stížnosti ve věci vyrovnávacích platů jest řídití na zúčtovací ústředí k všestrannému povinnému přezkoumání.

2. Hlídka advokátů.

Rídí Dr. Stanislav Hendrych, gen. taj. Adv. komory v Praze II., Mikulandská ul. č. 18.

Theodor Kopecký:

ZASAZOVÁNÍ ADVOKÁTŮ DO PRÁCE PODLE VL. NAŘ. ČIS. 154/1942 Sb.

Vládním nařízením čís. 154/1942 Sb. byla pracovním úřadům dána možnost obstarati pracovní síly potřebné pro důležité činnosti zasazením do práce osob buď nezaměstnaných či neúplně zaměstnaných nebo v dosa-
vadní méně důležité činnosti postradatelných. Nemí třeba uváděti, jak nasa-
zování do práce bylo organizováno, ani připomínati všechny obory, v nichž
již — a někde i opětovně — bylo provedeno.

Stav advokátní přichází na řadu teprve nyní, zřejmě proto, že advokáti
jako součást výkonu spravedlnosti mají býti pokud možno této své pro celek
a spořádanost poměrů důležité činnosti zachováni.

Komory poukázaly proto — jakmile jim bylo od kolegů povoláných
k příslušnému zjištění oznámeno, že počíná zasazování advokátů do práce
— na příslušných místech na nutnost, aby v zájmu nerušeného chodu soudní
i správní agendy a nerušeného obstarávání záležitostí advokacii svěřených
byly za účasti komor projednány mezi ministerstvem spravedlnosti a mi-
nisterstvem hospodářství a práce všechny otázky se zasazením advokátů
do práce související, tak aby v zájmu veřejném i v zájmu stavu našeho
nalezeno bylo nejvhodnější vyřešení.

Povolávání příslušníků našeho stavu počalo v polovině června t. r.
Koncem června konána byla porada zástupců komor s příslušnými úředními
činiteli a bylo zejména dosaženo objasnění některých zásadních otázek.

Nasazení advokáta do práce neznamena likvidaci jeho kanceláře a povo-
lanému advokátovi ponechává se na vůli, chce-li advokacii vykonávat dále,
a to osobně neb substitutem, kterého si ustanoví podle své volby. Osobní
další vykonávání advokacie je přípustno, je-li advokát nasazen v místě anebo
má-li možnost dozírat sám na svoji kancelář bez újmy své pracovní povín-
nosti. V takovém případě odpadá nutnost zřízení substituta. Zasazení
mimo Protektorát není zamýšleno. Pokud možno budou advokáti zařazování
do práce ve svém sídle neb v okolí.

V praxi děje se zasazování advokátů v místě jich působení nebo v blíz-
kém okolí, aby mohli své substituty, pokud zasazení nepřipouští osobní dozor
nad kanceláří, informovati v zájmu stran a býti jim k dispozici. S tím
souvisí i zásada, že i v kanceláři takového do práce zasazeného advokáta,
který si zřídí substituta a nehodlá osobně vésti kancelář resp. na ni dozíratí,
musí býti ponechána aspoň jedna zapracovaná síla kancelářská, aby mohla
běžné záležitosti vyřizovati a byla substitutovi nápomocna.

Dále bylo nutno pamatovati v zájmu klientely i v zájmu nerušeného
chodu soudní i správní agendy na to, aby byly povolovány advokátům, kteří
mají býti do práce zasazeni, potřebně dlouhé lhůty odkladné, aby řádně
mohli vše pro substituta resp. pro svoji napříště omezenou činnost připravití.

Jsou-li povoláni k zařazení do práce zaměstnanci advokáta do práce
zařaděného, bude jim povolen odklad nástupu tak dlouhý jako advokátovi.

Je-li povolán do práce zaměstnanec (i koncipient) advokáta do práce
nenasazeného, může žádati o přiměřený odklad ze zvláštních důvodů osob-
ních (rodinné důvody, u kandidáta příprava ke zkoušce a pod.).

Vedle všeobecné lhůty odkladné jsou povolovány lhůty individuální, ohledně kterých kolegové povolání k zasazení do práce jsou ve styku s komorami. Proto je zcela na místě pozvolné přizpůsobování, které také chrání v zájmu veřejném klientelu advokátovu před náhlým odchodem právního přítele a důvěrníka, který má svěřeny rozpracované právní případy, k jichž dořešení je osobní přítomnosti advokátovy vždy zapotřebí. Dnes, kdy i celá řada klientů je zasazena do práce, leckdy i mimo Protektorát, anebo je tak intenzivně zaměstnána, že o své záležitosti sama se starati nemůže, přispívá nerušená zástupčí a poradní činnost advokátova k uklidnění mysli a k zajištění duševního pokoje klientova, který se může věnovati své práci v jistotě, že o jeho právní zájmy je spolehlivě postaráno. V tomto směru jest činnost advokátova do jisté míry válečně důležitá a na tomto stanovisku stojí i komory při řešení těchto otázek.

V zájmu této válečně důležité činnosti našeho stavu nutno individuálně zkoumati, zda je důležitější nasazení advokátovo do práce či jeho ponechání v dosavadní činnosti resp. odklad nástupu. Jsme přesvědčeni, že u příslušných činitelů naleznou komory vždy pochopení a snahu po nejpříjemnějším rozhodnutí.

3. Hlídká notářů.

Řídí Dr. František Janatka, notář, Praha II., Spálená ul. č. 9.

František Janatka:

NYNĚJŠÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA NOTÁŘSTVÍ.

V tomto úvodním článku se chci zabývatí jen novelisací notářského řádu od března t. r. (od zastavení časopisu České Právo). V tomto směru vyšlo několik právních norem, jejichž smyslem jest obecné přizpůsobení předpisů protektorátních právu platnému na ostatním území Říše. Novelisovány byly tyto předpisy našeho notářského řádu:

1. Hlava II. o propůjčení a zániku úřadu notářského, resp. hlava VII. o zápisu a výmazu v seznamu kandidátů notářství. V těchto směrech vyšla dvě vládní nařízení, totiž č. 51/1943 Sb., vyhlášené dne 24. února 1943 a od téhož dne účinné, na jehož podkladě byli dnem 23. května 1943 zbaveni úřadu notáři, kteří jsou židovskými míšenci nebo jejichž manželka jest židovkou nebo židovskou míšenkou prvního stupně, kandidáti notářství pak byli za stejných podmínek vymazáni ze seznamu kandidátů notářství již dnem 31. března t. r. Tím byl doplněn § 19 not. řádu.

Mimo to byly novelisovány §§ 6 a 118 not. řádu, pojednávající o podmínkách jmenování notářem, resp. zápisu do seznamu kandidátů. I zde byla důsledně provedena vytčená zásada, ministr spravedlnosti může povolití výjimku jen, jde-li o manželku notáře nebo kandidáta, která je toliko míšenkou II. stupně. Tohoto povolení je zapotřebí již při uzavření takového sňatku. Jak zřejmo, byly tímto způsobem rozšířeny na příslušníky stavu notářského obdobné předpisy, platící již podle vl. nař. č. 137/1942 Sb. pro

zaměstnance ve veřejné službě, resp. podle vl. nař. č. 136/1940 Sb. pro advokáty.

Zániku úřadu notáře, resp. výmazu kandidáta notářství se týká též vl. nař. č. 52/1943 Sb., účinné ode dne 24. února 1943, na základě kteréhož mohou býti notáři zbaveni úřadu trvale neb dočasně, resp. kandidáti vyloučení z přípravné praxe notářské po rozhodnutí ministra spravedlnosti správním cestou, bez zavedení řízení kárného, kteří skutkem osvědčili své nepřátelské smýšlení vůči Říši, nebo kteří podle dosavadní politické činnosti nebo způsobu výkonu svého povolání nedávají záruky, že kdykoliv a bez výhrad všecko nasadí pro nové politické uspořádání. I v tomto případě jde o rozšíření předpisů, platných pro veřejné zaměstnance podle vl. nař. č. 397/1941 ve znění vl. nař. č. 296/1942 Sb. a pro příslušníky stavu advokátního podle vl. nař. č. 352/1942 Sb. též na příslušníky stavu notářského.

2. Hlava V. částka III. o činnosti osvědčovací.

Vládním nařízením č. 77/1940 Sb., jež nabylo účinnosti dne 30. června 1943, bylo i pro protektorátní notáře recipováno říšské nařízení z 21. října 1942 ř. z. I str. 609 o zjednodušení řízení při ověřování fotokopií a o vydávání snímků z překladů.

Pokud jde o ověřování fotografií, praktikovalo se toto u nás již před vydáním novely, ježto notářský řád náš nestanovil, jakým způsobem musil býti opis listiny pořízen, a již Šediva ve svém komentáři při § 77 not. ř. výslovně připouští, že opis může býti pořízen i způsobem mechanickým, na př. fotograficky. Fotografickou cestou lze vydávati i snímky notářských spisů (§ 1, odst. 2 nař.), což rovněž bylo připuštěno již dosud (Šediva při § 98 not. ř.). Také obsah osvědčovací doložky podle nového nařízení plně odpovídá dosavadní praxi.

Zcela nové je však ustanovení § 2 nař. o vydávání snímků nebo opisů*) listin, sepsaných v cizím jazyku, z překladů. Pojem cizího jazyka arci blíže definován není. Podle § 62 not. ř. může notář sepsati veřejnou listinu v jazyku cizím jen tehdy, když toho účastníci výslovně žádají, a když notář je pro onen jazyk ustanoven tlumočnickem. Překlad musí vyhovovati ustanovením § 78 not. ř., resp. § 287 a násl. nesp. pat., a musí býti ponechán spolu s prvopisem listiny v úschově notáře. Není výslovně předepsáno, že by v doložce ověřovací musilo býti vyznačeno, že snímek byl pořízen z překladu; podle okolností lze to však jen doporučiti.

Podle odst. 2 je patrně ponecháno notáři na vůli, vydá-li snímek z prvopisu či jen z překladu. Nevyhoví-li notář žádosti účastníka, aby snímek nebo opis vydal z prvopisu, lze proti tomu podati jen dozorčí stížnost.

Ustanovení § 3 o telegrafickém sdělení listin je pro naši praxi celkem bez významu.

3. Hlava IX. o notářských archivech, resp. hlava VI. o uschování spisů a hlava IV. o vydávání snímků atd.

Vládním nařízením č. 99/1943, účinným od 30. dubna 1943, bylo i pro protektorátní notáře v podstatě rozšířeno říšské nařízení z 18. VI. 1942 ř. z. I str. 395 o nahrazení zničených nebo ztracených soudních nebo notářských listin.

*) Nařízení užívá zřejmě redakčním nedopatřením termínu »jiný opis«; notářský řád přesně rozeznává mezi snímkem (Ausfertigung), který je původním vyhotovením, tedy originálem určeným pro stranu, na jehož základě se provádějí zápisy do veřejných knih, vedou exekuce, atd., a pouhými opisy, ať již ověřenými nebo jednoduchými.

Tu dlužno předem připomenouti, že toto nařízení platí pro všechny případy zničení nebo ztráty listiny, vydané notářem nebo soudem, nebo soudního rozhodnutí, — tedy nejen v důsledku válečných příhod — a nejde také jen o úpravu prozatímní nebo přechodnou. Nastupují tudíž nová ustanovení také na místo příslušných dosavadních předpisů § 148 not. řádu. Poměr k tomuto dosavadnímu ustanovení ovšem výslovně blíže řešen není.

Prvopis listiny se nahradí, je-li tu podnět, aby byl obnoven. Bude tedy patrně lze i při přejímání spisů do notářského archivu upustiti od náhrady zničených nebo ztracených legalisačních protokolů a pod., u nichž by podnětu k obnovení nebylo.

Způsob řízení je dvojit:

a) existuje-li snímek (původní vyhotovení) nebo aspoň ověřený opis, nahradí se prvopis ověřeným opisem, jež notář podle prvního vyhotoví a do svých spisů založí, při čemž v ověřovací doložce vyznačí ještě, že tento ověřený opis nastupuje jako náhradní listina na místě zničeného nebo ztraceného prvopisu. Na předložení potřebného snímku nebo ověřeného opisu k tomu cíli jest stanovena povinnost ediční v § 2 nař.

b) není-li tu snímek (vyhotovení) ani ověřeného opisu, nutno zjistiti obsah listiny úředním vysvědčením na základě řízení, které notář provede za event. pomoci soudu podle § 3, odst. 2.

Příslušným je vždy notář, který listinu sepsal nebo vydal, resp. soud, u něhož jsou spisy onoho notáře uschovány. Opravné prostředky jsou normovány v § 6, poplatky notářské v § 7, od poplatků soudních jest řízení včetně příslušných podání, protokolů a úředních vysvědčení osvobozeno.

Poněvadž náhradní listina, ať již ověřený opis nebo úřední vysvědčení, nastupuje na místo prvopisu a nějaké obmezení její účinnosti stanoveno není, dlužno ji považovati za listinu veřejnou a lze z ní stranám vydávati nejen ověřené opisy, nýbrž i snímky, ač s příslušným poukazem na náhradní listinu.

4. V s o u d n í m k o m i s a ř s t v í zasáhlo velice do naší praxe ustanovení § 2, odst. 1 třináctého nařízení k zákonu o říšském občanství z 1. července 1943 ř. z. I, str. 372, účinné i pro protektorátní soudy a notáře, resp. pro Židy protektorátní příslušnosti od 9. července 1943. Zmíněný předpis ustanovuje, že po smrti Žida propadá jeho jmění Říši, při čemž Říše může osobám oprávněným k dědictví nebo osobám majícím nárok na výživu, jež nejsou Židy a mají svůj obvyklý pobyt v tuzemsku, za určitých podmínek poskytnouti narovnaní. K tomuto nařízení jakož i k řadě nařízení a předpisů, důležitých pro naši praxi, zejména v oboru práva daňového a poplatkového, živnostenského, atd. přihlédneme později.

Autoři článků v tomto čísle:

Univ. prof. Dr. Bohuš Tomša, rada kraj. s. civ. v Praze Dr. Josef Fiala, adv. v Praze Dr. Josef Pužman, adv. v Praze Dr. Adolf Kocna, adv. v Praze Dr. Jan Trefanec, rada nejv. soudu v Brně Dr. František Poláček, vrch. r. u vrch. soudu v Praze Dr. Jan Dohnálek, vrch. mag. komisař v Praze Dr. Antonín Jiša, adv. koncip. v Praze Dr. Antonín Špaček. — Stavovské hlídky: prokurátor Dr. Stanislav Čáslavský, president adv. komory v Praze Dr. Theodor Kopecký, notář v Praze Dr. František Janatka.